

УКРАЇНА

**УРЯДОВИЙ УПОВНОВАЖЕНИЙ У СПРАВАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Government Agent
before the European Court of Human Rights
Ukraine
вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001, Україна

Agent du Gouvernement
auprès de la Cour Européenne des Droits de l'Homme
l'Ukraine
13, Horodetskogo St. Kyiv, 01001, Ukraine

Тел.: +380 44 278-37-23, факс.: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua http://www.minjust.gov.ua

1403.16 № 2603/12.0.1/46-16

На № _____

Міністерство внутрішніх справ України
вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ, 01601

✓ **Національна академія внутрішніх справ**
пл. Солом'янська, 1, м. Київ-ДСП, 03035

**Головне управління Національної поліції в
Луганській області**
вул. Партизанська, 16, м. Сєвєродонецьк,
Луганська обл., 93404

*Щодо виконання рішення Європейського суду з прав людини
у справі «Луньов проти України»*

22 жовтня 2015 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено рішення у справі «Луньов проти України» (заява № 4725/13), яке набуло статусу остаточного 22 січня 2016 року.

У цьому рішенні Європейський суд констатував порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), оскільки тривале ненадання заявникові належної медичної допомоги у зв'язку з його ВІЛ-інфекцією та іншими захворюваннями під час тримання його під вартою становило нелюдське та таке, що принижує гідність, поводження; а також порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням органами влади ефективного розслідування скарг заявника на жорстоке з ним поводження працівниками міліції.

Крім того, Європейський суд зобов'язав державу сплатити заявнику 10 000 (десять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди.

Факти справи та суть порушень викладено у стислому викладі рішення, що додається.

1435
03 16

Відповідно до статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та пункту 1 статті 46 Конвенції рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах Комітету міністрів Ради Європи щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

У цій справі заявник, серед іншого, скаржився на побиття та залякування працівниками міліції з метою примусити його відмовитися від заяви до Європейського суду та зізнатися у вчиненні злочину, який йому інкримінувався.

У своєму рішенні Європейський суд зазначив, що:

«1. У цій справі заявник доводив, що працівники міліції били його по печінці та нирках, аби знеохотити його від подання заяви до Суду та змусити його зізнатися у вчиненні злочину. Суд зазначає, що Уряд заперечив наявність у заявника будь-яких тілесних ушкоджень. Проте надані у зв'язку з цим докази було отримано у ході неповноцінного розслідування. Як вже зазначалося вище, наступного дня у заявника було діагностовано можливу тупу травму живота. Припускаючи, що ці ушкодження були достатньо серйозними, щоб становити жорстоке поводження у розумінні статті 3 Конвенції, залишається встановити, чи можуть державні органи влади нести відповідальність за статтею 3 Конвенції за завдання цих ушкоджень.

2. Суд зазначає, що за відсутності ефективного розслідування скарг заявника ключові питання справи залишаються нез'ясованими, а за відсутності будь-яких переконливих свідчень щодо характеру зазначених ушкоджень та можливої причини їх виникнення Суд не може встановити «поза розумним сумнівом», що їх було завдано саме працівниками міліції.»

Для належного виконання рішення Європейського суду у цій справі та попередження аналогічних порушень в майбутньому прошу:

1) Забезпечити недопущення жорстокого поводження працівників органів внутрішніх справ з особами, які перебувають під вартою, та проведення ретельного розслідування за кожною скаргою на таке жорстоке поводження;

2) Довести до відома працівників органів внутрішніх справ правові позиції Європейського суду, викладені в рішенні «Луньов проти України»;

3) Забезпечити професійну підготовку та підвищення кваліфікації працівників органів внутрішніх справ з питань вивчення Конвенції та практики

Європейського суду, зокрема щодо недопущення жорстокого поводження та стандартів ефективного розслідування.

Про будь-які відповідні навчально-освітні заходи, організовані для працівників органів внутрішніх справ, прошу повідомляти Урядового уповноваженого.

Окремо повідомляю, що найближчим часом офіційний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед Комітетом міністрів прошу повідомити про результати розгляду цього листа до **22 квітня 2016 року**.

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Луньов проти України».

О.В. Давидчук
В.о. Урядового уповноваженого

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЛУНЬОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF LUNEV v. UKRAINE)
(Заява № 4725/13)

Стислий виклад рішення від 22 жовтня 2015 року

У січні 2012 року заявника було затримано за підозрою в участі у незаконному обігу наркотичних засобів, і 30 січня 2012 року його було поміщено до Старобільського слідчого ізолятора (далі – СІЗО). По прибутті до СІЗО у заявника було діагностовано низку серйозних захворювань, зокрема III клінічну стадію ВІЛ-інфекції, хронічний бронхіт, токсичну енцефалопатію та невропатію, спричинену тривалим вживанням наркотичних речовин, та залишкові зміни після перенесеного туберкульозу.

Під час тримання під вартою заявник кілька разів перебував на стаціонарному лікуванні у медичній частині СІЗО або у лікарні при Луганському СІЗО, а також у закладах охорони здоров'я МОЗ.

У січні 2013 року стан заявника погіршився. Оскільки заявник потребував термінового лікування у спеціалізованій лікарні, начальник СІЗО подав до Брянківського міського суду Луганської області клопотання про прискорення провадження у справі заявника або звільнення його під підписку про невиїзд. Однак зазначений суд вирішив залишити заявника під вартою, але надав вказівку про поміщення його до спеціалізованої лікарні при установі тримання під вартою або до медичного закладу МОЗ.

17 січня 2013 року заявник подав до Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) клопотання за Правилу 39 Регламенту Європейського суду про те, щоб Урядові було вказано на необхідність поміщення його до лікарні (згодом у застосуванні Правилу 39 Європейським судом було відмовлено).

Через кілька днів, 25 січня 2013 року, заявника на час розгляду справи судом було поміщено до Алчевського ІТТ, де, за твердженнями заявника, його було побито двома працівниками міліції з метою змусити його відмовитися від скарги про ненадання належної медичної допомоги, а також визнати свою вину у вчиненні інкримінованого йому злочину. Заявник та його захисник подали до прокуратури скаргу про побиття. Кілька разів прокуратурою виносилися постанови про закриття справи у зв'язку з відсутністю події злочину. Ці постанови скасовувалися прокурором м. Алчевськ та Алчевським міським судом Луганської області у зв'язку з тим, що рішення про закриття кримінального провадження прийнято передчасно та необґрунтовано, не виконано низку процесуальних дій та неналежною перевіркою фактів, вказаних у скарзі захисника заявника.

У червні 2013 року Брянківський міський суд задовольнив клопотання захисника заявника та змінив обраний заявникові запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на домашній арешт у зв'язку зі станом його здоров'я.

До Європейського суду заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на те, що у СІЗО йому не було надано належної медичної допомоги та що стан його здоров'я був несумісним з умовами тримання під вартою, а також на те, що 30 січня 2013 року його було піддано жорстокому поводженню та що не було проведено ефективного розслідування цієї події; за статтею 34 Конвенції на те, що його було піддано тиску з метою знеохотити його підтримувати його заяву до Суду.

Розглянувши скарги заявника за статтею 3 Конвенції, Європейський суд встановив, що тривале ненадання заявникові належної медичної допомоги у зв'язку з його ВІЛ-інфекцією та іншими захворюваннями під час тримання його під вартою становило нелюдське та таке, що принижує гідність, поводження. Так, Європейський суд зазначив, що незважаючи на діагностування у заявника низки серйозних захворювань та ВІЛ-інфекції, протягом більш ніж року йому не надавалося жодного лікування до тих пір, поки стан здоров'я заявника не став критичним і він не подав до Європейського суду заяву у зв'язку з цим. З огляду на це, а також на свою попередню практику у справах проти України Європейський суд встановив порушення статті 3 Конвенції.

При розгляді скарги заявника за статтею 3 Конвенції на непроведення органами влади ефективного розслідування його скарг на жорстоке поводження, Європейський суд звернув увагу, що органи слідства неодноразово закривали відповідну кримінальну справу за відсутністю події злочину, а прокуратура і суди скасовували такі рішення, вказуючи на конкретні недоліки розслідування. Крім того, первинне медичне обстеження, яке згодом стало підставою для численних висновків про відсутність у заявника тілесних ушкоджень, було поверховим, оскільки, як видається, мало на меті встановити, чи були у заявника проблеми зі здоров'ям та чи міг він перебувати під вартою, а не встановити наявність у нього тілесних ушкоджень. У зв'язку з вищезазначеним, а також у зв'язку з відсутністю на час ухвалення Європейським судом рішення інформації щодо кінцевого результату провадження на національному рівні, Європейський суд дійшов висновку, що було порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

Водночас у відповідь на скарги заявника про жорстоке поводження Європейський суд зазначив, що за відсутності ефективного розслідування таких скарг на національному рівні ключові питання справи залишаються нез'ясованими, а за відсутності будь-яких переконливих свідчень щодо характеру зазначених ушкоджень та можливої причини їх виникнення Європейський суд не зміг встановити «поза розумним сумнівом», що їх було завдано саме працівниками міліції. Отже, Європейський суд не зміг встановити, що було порушення матеріального аспекту статті 3 Конвенції.

Розглянувши скаргу заявника за статтею 34 Конвенції, Європейський суд зауважив, що у цій справі відсутні узгоджені докази на підтвердження скарг заявника. Зокрема, неналежне розслідування скарги заявника про